No. 121. ZATURDAG 12 OCTOBER. 1861.

ACHT EN DERTIGSTE JAARGANG.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30, buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentien is van een tot vijf regels *f* 1.00, en voor elken regel meer *f* »-15, behalve *f* »-35 zegelregt.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie Drenthe brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat is opengesteld de deelneming in de ***GELDLEENING ten laste der Provincie groot f 104.000.00***, tegen eene jaarlijksche rente van 4½ ten honderd, waartoe zij gemagtigd zijn bij besluit der Provinciale Staten van 18 Julij 1860, en dat het gedrukte berigt, bevattende de voorwaarden en de wijze waarop de deelneming kan geschieden, kosteloos verkrijgbaar is ten Gouvernementshuize te Assen en bij de verschillende gemeentebesturen in de Provincie.

Assen den 4 Sept. 1861.

Gedeputeerde Staten voornoemd
DE VOS VAN STEENWIJK,
Voorzitter.
W. H. HOFSTEDE, Griffier.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

12 October.

Hoe lang is de Koning van Pruissen *alleen* geweest en hoe keek hij, toen het onderhoud was afgeloopen?

Ziedaar het onderwerp van algemeene nieuwsgierigheid en het antwoord liet zich niet wachten.

De beide Vorsten waren een *uur* alleen en toen zij elkanderen verlieten, was er rust en tevredenheid op beider gelaat te lezen.

Morgen en overmorgen zal een en ander worden tegengesproken en eindelijk zal men niet weten waaraan zich te houden.

Keizer *Napoleon* laat zijne officiele pers, over het bezoek van den Koning van Pruissen, aldus spreken:

„De Koning van Pruissen is Zondag op het slot van Compiègne aangekomen. Thans is hij de gast van den Keizer en van Frankrijk. Het is geen tijd meer om te antwoorden aan de Engelsche en de Duitsche dagbladen, welke in hunne stelselmatige kwaadwilligheid zich hebben gehaast kwaad van de toekomst te spreken en het onbekende te lasteren. Twistgeschrijf van dien aard zou thans onzes oordeels onvoegzaam zijn. Maar niets belet, dunkt ons, gedurende het hartelijke zamenzijn der twee souvereinen met weinige woorden te zeggen, wat kan strekken om de twee volken nader tot elkander te brengen.

„De belangen van Pruissen staan niet tegenover de onze; ook is in Pruissen gelijk bij ons, de geest der natie over het algemeen voor vooruitgang en vrijheid gestemd. Er zijn in Pruissen, even als bij ons, maar trouwens op grootere schaal, twee partijen welke uitersten voorstaan, de partijen van den achteruitgang en de radicale partij. Koning *Wihelm* regeert met wijsheid, zich op gelijken afstand houdende van die beide partijen, welke zich twee even onmogelijke zaken voorspiegelen: de eene de herleving van het verledene, de andere eene toekomst welke niet steunt op den tegenwoordigen tijd.

Er zijn in Pruissen reeds inwendige hervormingen in onbekrompen geest tot stand gekomen; en wanneer Koning *Wilhelm* zijne staatkunde in de Duitsche en in de buitenlandsche aangelegenheden in overeenstemming met zijne binnenlandsche staatkunde zal hebben gebragt, zal hij zijn volk herschapen, verjongd en gesterkt hebben, en het Pruissische volk zal alsdan voor verhevener bestemming rijp zijn.

„Frankrijk draagt aan de ongelukkige nationaliteiten edelaardige belangstellig toe. Pruissen heeft niet te worstelen tegen verschillende volksstammen, welke een zelfstandig bestuur voor zich verlangen; en, zoo ver ons bekend is, streeft het naar geenerlei verovering, noch in den Atlantischen Oceaan, noch in de Middellandsche Zee, noch in het Oosten. Het wil zijne zeemagt vermeerderen; doch Frankrijk kan de krachtinspanning van anderen zonder naijver aanschouwen; het vindt ze regtmatig en juicht ze toe, wel verre van ze tegen te werken en te bespotten. Het is niet zelfzucht en spotternij, waarin Frankrijk zijne kracht vindt, maar edelmoedigheid en grootheid.

„Ziedaar reden in overvloed voor Frankrijk en Pruissen, om onder de staatkunde van vrede en vooruitgang, welke het ideaal van onzen tijd is, elkander achting toe te dragen en elkander vriendschappelijk de hand te reiken, zoo als Keizer *Napoleon* en Koning *Wilhelm* te Baden hadden gedaan en nu te Compiègne op nieuw gedaan hebben.”

De *Times* hoorende als iemand, die niet hoort, zegt, dat Keizer *Napoleon* onverwijld een stuk Duitsch grondgebied, en wel een deel van Rhijn-Beijeren, bij Frankrijk wenscht te voegen, en hiervoer juist thans, terwijl hij een bezoek van den Koning van Pruissen ontvangt, openlijk uitkomt, tevens verklarende, dat hij het overige van den linker Rhijnoever niet begeert, dewijl hij het bezit daarvan niet van dadelijk belang voor Frankrijk acht. Dit een en ander wordt volgens de *Times* vanwege den Keizer aan den Koning van Pruissen en aan Europa te kennen gegeven door het vlugschrift *le Rhin et la Vistule*, hetwelk dezer dagen te Parijs is verschenen. Dat dit geschrift door toedoen van het Fransche Gouvernement is opgesteld en uitgegeven, lijdt bij de *Times* geenen twijfel, ofschoon het blad voor deze bewering niet den minsten grond aanvoert, en zelf zegt, dat het Fransche Gouvernement zekerlijk verklaren zal aan dat geschrift geheel vreemd te zijn.

„Zoodra de brochure den beoogden indruk zal hebben gemaakt — zegt de *Times* — zal de half-officiële schrijver, even als zijne voorgangers, verloochend worden gelijk behoort. Intusschen zal de Koning van Pruissen wel doen met het geschrift aan te merken als een blijk misschien wel niet van de wezenlijke inzigten des Keizers, maar toch van die welke hij thans geacht wil worden te hebben.”

„Onder het verlichte publiek van Engeland ziet men zonder argwaan of naijver den Koning van Pruissen een bezoek aan Keizer *Napoleon* brengen. Integendeel, men ziet daarin een nieuw blijk van 's Keizers wensch, om met zijne naburen in vriendschap en vertrouwelijkheid te blijven, welke wensch de beste waarborg voor het behoud van den algemeenen vrede is. Een zeker gedeelte van de Engelsche dagbladpers heeft, wel is waar, aan dat bezoek eene verontrustende beduidenis willen geven maar wat van dien kant daarover werd gezegd heeft geenen weêrklank gevonden.”

De Fransche *Moniteur*, het regerings-orgaan, zegt: „het bezoek van den Koning van Pruissen zal een gelukkigen invloed uitoefenen op de verstandhouding der beide Regeringen en op het gemoed der beide Souvereinen.

In 't laatste bedrijf van het tijdelijk blijspel hebben de Monarchen ridder-ordes verleend aan personen, die er weinig voor hebben gedaan.

Toen viel het gordijn en Z. M *Wilhelm* I ging naar huis.

In studie eene andere representatie.

Het Koningrijk der beide Sicilien wordt rustiger, nadat men verschillende personen de gelegenheid heeft ontnomen, om te spreken en te handelen, en wel door middel van — den kogel.

De demonstratie, door de partij der beweging beraamd, is in 't water gevallen.

Den 30sten September schreef *Cialdini* aan den bevelhebber der gewapende burgerij van Napels in eenen brief, welke terstond in het officiële dagblad is geplaatst, onder anderen het volgende:

„Voor morgen wordt hier ter stede eene demonstratie beraamd, met het doel, om de oplossing van het vraagstuk te bespoedigen. Ik mag dezelve niet toelaten, dewijl daardoor de oplossing van dat vraagstuk nog meer vertraagd zou worden. Ik heb alle bewijsgronden en zelfs gebeden aangewend, om die vertooning tegen te houden; zoo men ze desniettemin hardnekkig wil doorzetten, zal ik ze te keer gaan met alle middelen, welke de wet mij oplevert. Italie heeft behoefte aan rust. Met rust is reeds veel voor de grootheid der natie gedaan Zonder rust zou de vrucht van het verledene te loor gaan en onze toekomst bedorven worden. Dit volk vooral heeft behoefte aan rust. Voor de handwerkslieden is zij onmisbaar, om zich aan hunnen arbeid te kunnen wijden. Al wie de rust wil storen, is een vijand des Vaderlands.”

Berigten uit Napels van den 1sten dezer melden, dat de bedoelde demonstratie op niets is uitgeloopen. Al wat er geschiedde was dat eenige lieden, een papier met het opschrift „naar Rome met *Victor Emmanuel* en *Garribaldi!*” voor de borst dragende, bij kleine scharen de hoofdstraten doorliepen. De demonstratie had wel plaats, doch op eene zoo kleine schaal, dat zij niet gevaarlijk maar belagchelijk was.

Deze uitkomst wordt door liberale berigtgevers aangemerkt als den Generaal *Cialdini* grootelijks tot eer strekkende en bewijzende, dat het hem gelukt is, in de Napelsche gewesten niet alleen de reactionaire ondernemingen van de aanhangers der omver geworpen Regering, maar ook de woelingen der bewegingspartij te verijdelen.

Door Napolitaansche geestelijken wordt een adres gerigt aan den Paus, om hem te bewegen, ter wille van het behoud der Kerk, en om eene scheuring te voorkomen, afstand te doen van de wereldlijke magt.

Dat stuk zou reeds door eenige honderde geestelijken geteekend zijn. Het moet met de brochures van *Passaglia* medewerken, om een goed einde te maken aan het Romeinsche vraagstuk; het getuigt in ieder geval van de meening der lagere geestelijkheid, die niet gelijk de hooge prelaten baden in weelde en daardoor belang hebben bij het behoud van alle oude regten en privilegiën.

De Paus heeft op 27 jl. des namiddags de lieden, welke zich te Rome op de openbare wandelplaats van den Monte Pincio bevonden, aangenaam verrast. In de nabijheid uit zijn rijtuig gestegen zijnde, wandelde hij door de dreven van den Pincio. Al degenen, welke zich aldaar bevonden, snelden toe, om zijnen zegen te vragen. Het was voor hen een geluk, hunnen geliefden Vorst welvarende te zien — zegt een half-officiëel blad van het Pauselijk Gouvernement.

De Paus schijnt dus weder eene goede gezondheid te genieten.

De Prelaat *Liverani* en de gewezen Jezuït *Passaglia*, die, beide vroeger in bijzondere gunst bij *Pius* IX stonden, hebben zich, gelijk men weet, in den laatsten tijd openlijk voor de vernietiging van de wereldlijk magt des Pausdoms verklaard. Zij hebben zich thans, volgens een berigt in het Catholieke *Journal de Bruxelles*, vereenigd om gezamenlijk een dagblad, getiteld *de Bemiddelaar*, op te rigten en daarmede hunne tegenwoordige meeningen over de zaken der Kerk te verbreiden. Volgens den berigtgever is het gekrenkte hoogmoed en teleurgestelde eerzucht, waardoor die mannen gedreven worden, even als vroeger *Lamennais* en *Gioberti*. Hij voegt er bij, dat het op te rigten dagblad een subsidie uit de Italiaansche Schatkist zal ontvangen.

De Jezuiten zijn zeer vertoornd op Pater *Passaglia*, de krachtige bestrijder der wereldlijke Magt van den Paus, en om hem in de achting des publieks te doen dalen, voeren zij hem, uit geschriften, die hij in 1860 en 1861 uitgaf, aldus op het tooneel:

Meeningen van Passaglia in 1860.	*Meeningen van Passaglia in* 1861.
De Paus kan niet ondergeschikt zijn aan een wereldlijk Vorst.	De Paus moet onder den Koning van Italie leven.
Ware de Paus geen Koning, er zouden ergernissen en scheuringen ontstaan.	Ergernissen en scheuringen zullen ontstaan, indien de Paus Koning blijft.
Indien de Paus zijn gezag verliest, dan zal de Kerk verkleining en ongeluk ondergaan.	Is de Paus eenmaal van zijn gezag ontzet, dan zal de Kerk groote voordeelen erlangen.
De wereldlijke souvereiniteit van den Paus eischt alom vereering.	De wereldlijke souvereiniteit van den Paus moet bestreden worden.
Wie tegen den Paus-Koning opstaat, bewijst, dat zijne ziel niet vroom en niet godsdienstig is.	De vromen en godsdienstigen moeten tegen den Paus-Koning opstaan.
Het wereldlijk gezag is voor den Paus noodig ten behoeve van het geestelijke.	Het wereldlijk gezag is den Paus nadeelig in het geestelijke.
De medewerking der Bisschoppen verdedigt den Paus-Koning.	De Bisschoppen moeten den Paus-Koning bestrijden.
Wie den Paus zijne Staten ontneemt, is krachtens het concilie van Trente geëxcommunieerd.	De Bisschoppen hebben ongelijk te beweren, dat zij die den Paus berooven geëxcommunieerd zijn.
Wie het tegendeel gelooft van wat 's Pausen verklaringen leeren, begaat eene schandelijke roekeloosheid.	Het is een edele vaderlandsliefde, zich tegen de plegtige verklaringen van den Paus te verzetten.

De Pater, zeggen de ultramontanen, heeft het geheugen en het oordeel verloren.

Dat de man in een jaar tijds, door de gebeurtenissen onderwezen, tot *andere* gedachten kon komen, wordt niet vooronderseld.

In het Koningrijk Polen is van de zijde der bewegingspartij dezer dagen eene proclamatie verspreid, waarbij alle ingezetenen der gewesten, welke het oude Polen hebben uitgemaakt, worden uitgenoodigd, om tegen den 20sten dezer zich te begeven of afgevaardigden te zenden naar het stadje Gorodlo, in het Gouvernement Lublin, alwaar voorheen eene voor de aaneensluiting dier onderscheidene gewesten bevorderlijke gebeurtenis heeft plaats gehad.

In de Warschauer dagbladen van den 1sten dezer leest men eene bekendmaking, inhoudende, dat die zamenkomst door den Stadhouder verboden is en des noods belet zal worden, omdat zij niet tot een goed doel zou strekken, maar door eene al te talrijke vereeniging van menschen gevaarlijk voor de openbare rust zou kunnen worden.

De Oostenrijksche Regering heeft hare impopulariteit tot het uiterste gebragt door een daad van wandalismus, waartoe de noodzakelijkheid niet bestond. Zij heeft in de muren van het paleis der Dogen te Venetie schietgaten laten maken, om gemakkelijk op de bevolking te kunnen schieten wanneer deze mogt tot opstand komen.

Ter zake van „betoonden moed en bewijzen van heldhaftigheid,” bij de carlistische beweging te Loja — die, zoo als men weet, eigenlijk zeer weinig te beduiden had — heeft de Spaansche Regering een bijzonder groot aantal officieren, onderofficieren enz. bij het leger tot

hoo… graden bevorderd of gedecoreerd. De lijst dier beloonde »helden« bestaat niet minder dan ruim vijf kolommen van het grootste blad van Madrid!!

Het Spaansche Ministerie doet dwaze pogingen en wil het oogenblik van zijn val verhaasten.

De Duitsch Nationale Vereeniging heeft een vijand *meer* gekregen en wil in den persoon van Zijne Hoogheid den Prins von Reuss Greiz Schleiz Lobenstein, commanderende een leger van 711 man.

Die Potentaat nam het koen besluit, om zijne onderdanen te verbieden geld te verzamelen voor de Duitsche vloot.

Dat geeft nog eens stof tot lagchen.

De Fransche geestelijkheid zet Keizer *Napoleon* steeds den voet dwars.

Te Lusignac, dep. de la Vienne, is eene provinciale conferentie gehouden der vereeniging van St. Vincentius te Paulo. Bij die gelegenheid zijn de zonderlingste redenen uitgesproken. Niet alleen de revolutie met hare verkeerdheden en buitensporigheden, maar de geheele hedendaagsche maatschappij, met hare veroveringen en regten is uitgemaakt voor eene vijandin der kerk; men heeft er op gewezen dat de godsdienst in gevaar is, men heeft gezucht over den tijd der vervolging waarin wij leven, men heeft de leerstellingen gepredikt eener liefdadigheid, die slechts mild is in verwenschingen; men heeft ten slotte warme woorden, woorden van strijd gesproken, als stond eene nieuwe Ligue en Bartholomeus-nacht voor de deur. Men doet uitkomen dat dergelijke magtelooze manifestatiën te betreuren zijn èn in het belang der kerk èn in dat belang der kerkvoogden, die ze leiden of inblazen, en de godsdienst schaden. Gelukkig echter, zegt men zijn het slechts eenige hunne zending vergetende bisschoppen, die op deze wijze de gemoederen trachten in beweging te brengen. Onder die weinige behoort in de eerste plaats de Bisschop van Portiers, die zich nu voor een martelaar wil doen doorgaan. De Regering, zegt de *Patrie*, heeft ten zijnen opzigte een doorslaand bewijs van verdraagzaamheid en lankmoedigheid gegeven. Had vroeger een Bisschop eene houding aangenomen als de bisschop van Portiers, dan ware hij onder *Lodewijk* XIV over de grenzen gebragt, onder *Napoleon* I in eene vesting opgesloten en onder het Koningschap van 1815 tot 1848 voor de regtbank getrokken. Het tweede Keizerrijk wordt door zulke manifestatiën niet verbitterd, het betreurt ze, en het veracht ze.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

— De Hooge Raad heeft den spoorwachter op den weg van Antwerpen op Breda, *v. Oorschot*, wegens het zonder opzet doen ontstaan van gevaar voor een trein, met vernietiging van het arrest van het Hof van N. Braband, veroordeeld tot 3 maanden gevangenis.

— Door het vertrek van 55 corporaals titulair van Kampen voor de regementen, zijn 70 jongelingen, die voor eene oproeping in 't 4de kwartaal van 1861 of in 't 1ste van 1862 bestemd waren, reeds 22 Oct. naar Kampen opontboden.

— Het *Hand. en Eff. blad* deelt het volgende voorbeeld van vlugheid en naauwgezetheid mede:

Onlangs vertrok een reiziger uit Amsterdam met den Rijnspoorweg naar Brussel. Bij 't afrijden van den trein bemerkte hij dat hij f 1,60 te veel had betaald voor zijne doorloopende kaart; hij gaf dit den conducteur en daarna te Utrecht aan den station-chef te kennen; deze seinde naar Amsterdam; toen de reiziger te Rotterdam aankwam, was daar reeds het berigt, dat men de vergissing te Amsterdam ontdekt had, en werd de f 1,60 uitbetaald.

— Te 's Hage heeft zich eene huishoudster, die 20 jaren in eene aanzienlijke familie het hushouden waarnam, door luciferkoppen van kant gemaakt, omdat het ontdekt was, dat zij door valsche kwitantien het misbruik van haar toevertrouwde gelden dekte.

— Dezer dagen heeft een tot nog toe onbekend gebleven persoon, bij een wisselkantoor te Antwerpen voor 6000 fr. valsche Engelsche banknoten gewisseld.

— Men schrijft uit 's Gravenhage aan het *Handelsblad* 9 dezer:

»Alhier loopt het gerucht, dat de 5 of 6 millioen, die volgens de redevoering van den Minister van Financien, aan de koloniale bijdragen van 1861 ontbraken, zijn teregt gekomen; dat namelijk het schijnbare te kort was veroorzaakt door een *double emploi* in de boeking aan het Departement van Koloniën.

— Het kamerarrest zonder acces van den majoor der rijdende artillerie *Tindal*, volgens sententie van het hoog militair geregtshof, ter zake van het tweegevecht met den majoor *Spandaw*, is reeds te Arnhem ingetreden en wordt met de meeste stiptheid gehandhaafd, zelfs zoo, dat aan een lid van een der aanzienlijkste familien des Rijks, die hem trachtte te bezoeken, zulks in beleefde termen werd ontzegd.

— Bijna nooit was de vischvangst algemeen zoo ongunstig als dezen zomer, zoowel in de Zuiderzee, op de rivieren, als in de meren. Men schrijft dit toe aan den langdurigen winter met zijn ijsvloer, die telkens met dikke sneeuwlagen bedekt werd, den visch flaauw deed worden en sterven, wat zeker het geval was op de rivieren, vaarten en in de meren. Op de Zuiderzee wil men het toegeschreven hebben aan het vermeerderend getal stoombooten, die vrij algemeen … sintels over boord werpen. Zeker is het dat bot en ansjovis, riviervisch en snoek, baars, bleijen en paling zeer weinig gevangen zijn, hetgeen den visschersman zeer doet achteruit gaan, en de toestand der scheepswerven, touw- en zeilmakers niet verbetert.

— Een der Oostenrijksche bladen heeft het volgende zonderling middel uitgevonden, om abbonnenten te lokken. Het biedt hun namelijk, bij wijze van premie, aan, hun de brooden, welke bij de bakkers 32 kreutzer kosten, tegen 30 Kreutzer te leveren. Door elken dag één brood te nemen, zou men zoodoende den abonnementsprijs bijna geheel uitzuinigen.

Keizer *Napoleon* zei tegen den Koning van Pruissen: »ik neem de Rijn Provincien, gij een stuk van Polen en krijgt de Duitsche Keizerskroon op den koop toe. — *Van Poeteren* zei tegen *van Teutem*: 't is een rare tijd, men neemt wat een ander toekomt en belooft den beroofde iets, wat men niet bezit. — De Keizer van Frankrijk, de Koning van Pruissen en Keizerin *Eugénie*, zaten in het bosch van Compiègne met hun driën op eene der banken van het rijtuig. Wie zat midden in? — Op de jagtpartij moesten zich door den Keizer laten doodschieten 103, door den Koning 101 stuks wild, daarop dejeuneerde men, vervolgens dineerde men, daarna in de comedie en toen het souper. — Men telegrafeert uit Napels: *Cialdini* commandeerde: »omsingel de roovers op den berg Nola en — dat de roovers daartoe stil blijven staan!« — In den nacht van 8 op 9 October werden de fabriekgebouwen der heeren *van Galen* en *Roest* te Napels van de land- en rivierzijde, door een complot, herhaalde keeren aangevallen, doch telkens ook door de wachters verjaagd. Een der zaamgezworenen, bemerkende, dat een der wachters een pistool had, riep: »als gij schiet, snijd ik u den hals af!« — Een houtvlot, 600 voet lang, stak zijn neus voor Deventer in den wal, maakte eene S en stremt de geheele vaart — Laat ieder vrij komen en gaan — zegt de Engelschman — en hij nam twee Nederlanders, die naar de Kaap de Goede Hoop vertrokken, bij hunne aankomst te Londen eenige honderde sigaren af (waarde ongeveer f 17—«) als ze niet f 144—« inkomende regten betaalden. — Belgen willen spoorwegen aanleggen op Java — In Hongarije speelt men op verschillende plaatsen niets dan de Marseillaise — In den avond van 7 jl. was te Londen de kamer van het »Strand Divan" geheel gevuld met toeschouwers, die een wedstrijd in het schaakspelen bijwoonden, zooals waar schijnlijk zonder voorbeeld was. De heer *L. Paulsen*, Duitscher van geboorte, 22 jaar oud, ofschoon uiterlijk een veel ouder voorkomen hebbende, die acht jaren in Amerika had doorgebragt, nam aan, geblinddoekt tegen *tien* spelers tegelijk te spelen, terwijl hij eiken schaakspeler in Engeland uitdaagde zich met hem te meten, hetzij om geld of om de eer. Het uiterlijk van dezen schaakspeler, die te Nieuw-York zelfs 15 partijen op het geheugen af tegelijk speelde, onderscheidt zich door een bijzondere ontwikkeling van het voorhoofd, dat hoog gewelfd en breed is. Niettegenstaande de groote inspanning, die het spel hem gekost moet hebben, scheen hij weinig of niet vermoeid. — In de Nieuw-Yorksche dievengalerij zijn thans de portretten van *Jefferson Davis*, (President van het Zuiden) *Floyd*, *Toms* en meer andere klanten van dat kaliber opgehangen. De voornaamste zakkerollers, dieven, zwendelaars, enz. van New-York hebben bij de regering een protest ingediend wegens de onmenschelijkheid, hen in zulk een gezelschap te brengen. — Te Harlingen verkoopt men, bij afwegicheid van visch, hazen op de markt en wel bij afslag. Zij gelden 50, 60 en 70 cent het stuk. De Friesche hazen zijn vlug, maar in alles niet slim, want zij loopen, in weerwil van dien afslagverkoop, op Harlingen toe, zoodat in de onmiddelijke nabijheid der stad, op één akker, 7 werden geschoten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Reeds dikwijls is melding gemaakt van den nieuwen roman van *Victor Hugo: les Misérables*. Thans verneemt men dat de schrijver zijn handschrift voor 400,000 fr aan de firma *Pagnerre* heeft verkocht, doch dat de roman als feuilleton in het *Journal des Débats* zal verschijnen alvorens in den boekhandel te komen.

— Het is hier drukkend warm. De kastanjeboomen in bloei, zijn nu geen zeldzaamheden, maar ontelbaar. In een tuin te Bagnolet staat een druivenboom, die vruchten en bloesem te gelijk draagt. Te Anteuil staat een appelboom in bloei.

— De uitgaven voor de eeredienst in Frankrijk zijn sedert de Restauratie aanmerkelijk vermeerderd. In 1818 bedroegen zij 22 millioen; in 1847 30 millioen, en voor 1862 zijn zij op 49.819 936 francs geraamd. In dat land worden alle godsdiensten geduld, doch de Staat voorziet slechts in de kosten van drie eerediensten, n.l.: de Gatholieke, de Protestantsche en de Israëlitische. De Catholieke kerk telt 81 prelaten, t. w.: 16 Aarts Bisschoppen, met eene wedde van 20,000 franc ieder, behalve die van Parijs, welke 50,000 franc krijgt; en 65 Bisschoppen, die ieder met 15.000 franc bezoldigd worden. Zes dier prelaten ontvangen ieder; omdat zij Kardinalen zijn, een jaarlijksche toelage van 10 000 franc, en aangezien zij, krachtens de Wet, als Kardinalen ook leden van den Senaat zijn, trekken zij bovendien ieder nog 30.000 franc wedde voor deze laatste waardigheid. De capittels en de overige geestelijkheid bestaan uit 178 Vicarissen-Generaal, met 2500 tot 4500 franc wedde; 369 Canunikken, bezoldigd met 1600 tot 2400 franc, 3426 Pastoors met een jaargeld van 1200 tot 1600 franc en 30,243 Kapellanen die ieder 900 tot 1200 franc uit de Staatskas trekken. De gezamenlijke uitgaven voor de R. C. eeredienst, kost aan den Staat 1.493,436 franc. De Israëlitische kerk, is verdeeld in 10 Opperrabinaten en 51 Rabinaten; elke Opperrabbijn heeft eene jaarwedde van 3500 tot 7000 franc, en elke Rabbijn eene van 800 tot 1500 franc; bovendien bezoldigt de Staat nog 62 kerkelijke voorzangers, die ieder 500 tot 2000 franc 's jaars ontvangen.

— De Minister van Financiën van Frankrijk heeft reeds een der door hem ontworpen wetten betreffende het belastingstelsel openbaar gemaakt. De eerste titel van bedoeld ontwerp van wet zou men gevoegelijk een belasting op de ijdelheid kunnen noemen. Daarbij toch wordt voorgesteld eene heffing van 50 000 fr. voor den titel van Prins, 40,000 voor dien van Hertog, 30,000 voor een Graaf 20,000 voor een Burggraaf en 10,000 voor een Baron. De naamsveranderingen worden belast met een heffing van 200 fr. voor een gewoon persoon en 500 fr. voor adellijke namen. Eenig voorvoegsel voor een naam (bv. *de, le, du*) wordt met 200 fr. belast; overigens moet ook voor een wapenschild en de verificatie van titels betaald worden. De tweede titel belast de geestelijke inkomsten, de derde de door de Regering geautoriseerde handels-vereenigingen, de vierde de pensioenen, en eindelijk de vijfde de aan gemeenten verleende magtigingen tot het houden van jaar- en weekmarkten van allerlei soort van dieren. In de memorie van toelichting wordt met betrekking tot den tweeden titel nadrukkelijk opgemerkt dat bij een afzonderlijke wet de goederen in de doode hand zullen belast worden.

ENGELAND.

— De aandeelhouders van de *Great Eastern* behoeven nog niet te wanhopen — schrijft iemand.

Keizer *Napoleon* heeft, naar men wil, niettegenstaande den jongste ramp aan het schip overkomen, aanbiedingen gedaan tot den aankoop van het reuzenschip. Ik geloof intusschen niet dat onze Regering, die de practische ondervinding van de *Great Eastern* als transportschip heeft opgedaan, zal toestaan, dat Keizer *Napoleon* er zich meester van maakt. Ik verneem dat het schip in Milfordhaven het anker heeft laten vallen. Dit schijnt aan te duiden dat het spoedig gereed zal zijn om op nieuw zee te kiezen

De *Great Eastern* heeft alleen door voortstuwing van de schroef $10\frac{1}{2}$ knoop in het uur afgelegd op den togt naar Milford. De reparatien zullen 10,000 pd. st. kosten. Men wil dat *Napoleon* III den *Great Eastren* koopen zal. Het schip luisterde zoo goed als te wenschen was naar het roer.

BRAZILIE.

Het is bekend, hoe het Braziliaansche Gouvernement Duitsche kolonisten heeft uitgelokt en hun de schoonste beloften gedaan, indien zij zich in het Keizerrijk wilden neerzetten.

Wat is er van die beloften geworden en hoedanig is de toestand der Protestanten aldaar? Op welke wijze verstaat men er de geloofsvrijheid in het algemeen?

Uit dienaangaande medegedeelde berigten heeft men het volgende vernomen:

»Op het einde des verleden jaars is de heer *Bernardino Guilherme da Silva* met eenige andere personen, die zich met hem vereenigd hadden tot bijbellezing, gevangen gezet en zijne daad wordt geregtelijk vervolgd. Erger dan in Brazilie kan het met de godsdienstoefening der Protestanten wel niet geschapen staan. De weinige Protestantsche Godshuizen bevinden zich in den erbarmelijksten toestand.

»Men belooft wel is waar, overal een Protestantschen leeraar aan te stellen en te bezoldigen, waar duizend landverhuizers bijeen zijn, maar men weet het zoo te besturen dat dit nooit het geval wordt, en het Gouvernement alzoo zijne belofte niet behoeft na te komen. Daarenboven wordt het huwelijk der Protestanten slechts als een concubinaat beschouwd en de kinderen zijn dus onecht.«

LAATSTE BERIGTEN.

Effectenbeurs te Amsterdam.

10 Oct. Ned. Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pct. $64\frac{1}{16}$, dito 3 pct. $76\frac{1}{2}$, 4 pct. $99\frac{3}{8}$ — Spanje onbep. stukken 2 pct. 42. — Rusland 1798 en 1816 5 pct. $102\frac{1}{2}$ — Oostenrijk Met. 5 pct. $45\frac{5}{16}$, dito rente Amst. 5 pct. $69\frac{1}{2}$, dito Nat. Met. 5 pct. $55\frac{3}{16}$.

Graanmarkt te Amsterdam.

Tarwe onveranderd; 128 ponds Rostock f 375. — Rogge f 4 lager, 116 ponds Petersburger f 220. — Koolzaad onvesanderd, op 9 vat in October 76, in Nov. 77 p. vl.— Raapolie op 6 weken f $42\frac{3}{4}$.

TELEGRAFISCHE DEPÊCHES VAN HEDEN

Leeuwarden, 11 Oct.

Tarwe.
Per mud.
71 kilo witte f 10.50
68 » » 9.50
72 » roode 10.00
68 » » 9.00

Rogge.
Per mud.
72 kilo Inlandsche f 8.00

Garst.
Per mud.
60 kilo winter f 6 10
58 » » f 5.80

Haver.
Per mud
48 kilo dikke f 4.00
45 » brouw f 3.60
40 » voer 3.10
40 » zwarte 3 10

Boonen.
Per mud.
Paardeboonen f 8-00.

N. Koolzaad.
f 13 25 tot f 0.00

Lijnzaad.
f 12.50 a f 0.00

Kanariezaad.
f 10.00 tot f 00 00

Boter.
Per ¼ ton f 52.00 a f —.—

N Kaas.
Canter f 30.00

Boter onverkocht.

ASSEN, 12 Oct.

— Woensdag en Donderdag jl. zijn hier de acte-examens afgenomen. Voor de acte van hulponderwijzer waren opgekomen 5, voor het Fransch 1, voor het Hoogduitsch 1, voor de hoogere wiskunde 1, voor de beginselen der wiskunde 4 en voor het teekenen 3.

Afgewezen 1 voor de acte van hulponderwijzer en 1 voor het Fransch.

— In de vorige week heeft te Meppel eene derde bijeenkomst plaats gehad van onderwijzers van bijzondere scholen in in Overijssel en Drenthe.

Er werd onder anderen gesproken over het uitgeven van een blad of tijdschrift voor onderwijs en opvoeding.

— Z. M. de Koning zou, volgens berigt van gisteren, heden morgen te $2\frac{1}{2}$ uur op reis zijn gegaan.

Vreemd is het, dat de *Staats-Courant* het Nederlandsche Volk van eene reis, die zooveel belangstelling wekt, niet de minste keunis geeft.

-De Regering is niet voornemens toe te geven aan den th, door vele Kamerleden gedaan, om de nadere rigting Spoorweg-lijnen door de Wetgevende magt te laten vastlen. „Zou zij, zoo vraagt de Minister, in staat zijn waarde van de verschillende rigtingen, welke ter eke konden komen, juist te wegen? Zou zij al de evens hebben, om de rigting, door de Regering voorteld, af te keuren en eene andere daarvoor in de ats te stellen? Behalve in zeer enkele gevallen, bijv. de lijn door Noord-Holland, schijnt het antwoord niet ijfelachtig te zijn, trouwens ten aanzien van de Noordlandsche lijn laat de wet zelve een verschil van rigg over, zoo als bij geene der andere lijnen het geval n kunnen zijn.

„Ook de onderhandelingen met Hannover, over de nsluiting der Spoorwegen, zullen eerlang worden geend. De voortgang der werkzaamheden aan de lijn rlingen-Leeuwarden-Groningen, biedt de gelegenheid n bij het Hannoversch gouvernement op de regeling zer aangelegenheid aan te dringen.

„Er kan gelijktijdig onderhandeld worden over de oordelijke- en Zuidelijke aansluiting aan de Hannoverhe Westbaan. Ten behoeve van eene verbinding in de gting van Almelo, voor de Bentheim-Salsbergsche, is den eer *Dull*, te Almelo, voor de lijn Almelo-Hengelo-ldenzaal tot de grenzen, concessie verleend, bij acte an den 24 Aug. j.l. Van het concessioneren dezer lijn, aan de Hannoversche Regering kennis gegeven „

† **Anlo**, 11 Oct. Het aangename weder der laatste agen heeft het inzamelen der boekweit en het delven der ardappelen zeer bevorderd; de boekweit, die geene chade door hagel heeft geleden, valt best uit. De aardppelen schudden zeer verschillend en wel van 10 tot 50 udden uit het mudde land; op nieuw aangelegde hooge ronden zijn ze over 't geheel beter dan in oude bebouwde anden Ook heeft het aangename weder het zaaijen der ogge bespoedigd.

† **Gieterveen**, 10 Oct. De inzameling der vruchten s hier zoo goed als geëindigd. Al de producten hebben n hoeveelheid des landmans wensch bevredigd, uitgenoen de aardappels, welke, over het geheel genomen, een klein beschot opleveren. Ook de turfboer verheugt zich door den hoogen prijs, dien hij kan bedingen Maar de arme daglooner, nl. hij, die de toekomst niet zorgeloos egemoet ziet, is bekommerd tegen den naderenden winter en vreest aan vrouw enkroost niet datgene te kunnen geven wat voor het vergankelijk ligchaam hier onmisbaar is.

† **Lutten**, 10 Oct. Gisteren hadden hier drie ongelukken kunnen gebeuren. Eene vrouw met eene boot overvarende, sloeg achterover, viel in het water, doch werd gered. Een jongeling van 18 jaren viel op eene andere plaats in de vaart, en ook deze kreeg hulp. Maar een andere jongen van 16 jaren, die gedurig toevallen heeft, stortte van den wal in de diepte neder, en was oogenblikkelijk verdwenen. Een schipper dat ziende, had den moed hem na te springen, haalde hem onder het water weg en bragt hem nog gelukkig levende op den wal.

† **Meppel**, 11 Oct. De gezusters *Bos* alhier, die onlangs naar de Haarlemsche tentoonstelling van Nijverheid eenige kantwerken hadden gezonden, die der eervolle vermelding zijn waardig gekeurd, ontvingen dezer dagen eene circulaire van den professor *Ancher*, directeur van het industrieel Museum te Schotland, waarbij ze worden uitgenoodigd eenige monsters van hare kantwerken in verschillende soorten voor dat Museum te zenden. Of de gezusters *Bos* daaraan zullen voldoen is ons niet bekend, maar dit aanzoek getuigt in elk geval van hare degelijkheid in het vervaardigen van handwerken.

† **Hoogeveen**, 11 Oct. In de afgeloopen maand zijn de Hoogeveensche vaart afgevaren 1276 schepen, metende 36923 tonnen, behalve nog 114 kleine of ongemetene vaartuigjes.

De afvaartsgelden over deze maand bedragen eene som van f 3533.96.

			metende	
Uit Hoogeveen	800	vaartuigen,	27338	ton.
Boven Sluis No. 2 en 3	130	„	2204	„
Boven Sluis No. 1	346	„	7381	„
te zamen	1276	„	36923	ton en

114 kleine of ongemetene.

† **Zuidwolde**, 10 Oct. Op de gisteren alhier gehoudene najaarsmarkt waren ter verkoop aangebragt: 162 koeijen, 19 vaarzen, 7 pinken, 3 stieren, 14 kalveren, 200 schapen, 40 varkens en 20 geiten. De handel was over het algemeen traag, zoodat er veel vee onverkocht is gebleven. De prijzen van het verkochte vee waren: koeijen van f 52 tot f 115, vaarzen van f 45 tot f 75, pinken van f 31 tot f 55, stieren van f 25 tot f 35, kalveren van f 14 tot f 19, schapen van f 4 tot f 8, varkens van f 5 tot f 13 en geiten van f 3 tot f 6.25.

— Wij worden verzocht het volgende uit de *Kamper Courant* over te nemen:

Moderne Theologie is nu aan de orde van den dag. De zoogenaamde moderne Theologen, volgelingen van de Tubingsche school, aan wier hoofd vooral Professor *Bauer* staat, hebben zich voorgesteld niets te willen gelooven in het Godsdienstige, wat hun verstandsbegrip te boven gaat Van geloof à priori willen zij niets weten, hun geloof willen zij erlangen uit geheel afgetrokken onderzoek. De wonderverhalen in den Bijbel ontkennen zij onvoorwaardelijk. Een wonder is, zeggen zij, een feit, dat met onze gansche ervaring in strijd is, wondergeloof en critiek zijn twee dingen, die elkander buitensluiten. Het zijn mythen of sagen. De geboorte van Christus, zooals ons die in den Bijbel wordt voorgesteld, Zijne Opstanding en Hemelvaart ontkennen zij, want het zijn feiten, die met hunne gansche ervaring in strijd zijn. Van den Christus maken zij eenvoudig den Zoon van Joseph en Maria, maar zij stellen hem voor als een volmaakt mensch, een ideaal mensch, zij maken er één idée van naar hun begrip; eigenlijk weten zij zelve niet wat zij er van moeten maken, maar een volmaakt mensch, een ideaal mensch in betrekking tot het Opperwezen, is een begrip, dat de menschelijke bevatting te bovengaat. In plaats van het wonder, dat men niet wil aannemen, stelt men er een, dat veel grooter, veel onbegrijpelijker is. Moderne Theologie verwart Godgeleerdheid en Godsdienst, ontkent, maar geeft niets er voor in de plaats, breekt af, maar bouwt niet weer op. Moderne Theologie ontkent niet, dat God de magt niet zoude hebben, om Christus te doen geboren worden zooals de Schrift dit leert, maar zij stelt, dat God dit zoo niet heeft kunnen willen. Zij, de Moderne Theologen, beoordeelen de wijsheid van dat Almagtig onbegrijpelijk Wezen, naar hun menschelijk bekrompen verstand Omdat zij het niet zoo zouden gedaan hebben, daarom heeft het Opperwezen het ook niet zoo kunnen gewild hebben, en daarom is het ook niet waar wat de Bijbel ten opzigte der Geboorte van Christus verkondigt; die redenering is valsch, het derde van vergelijking gaat niet op. Zoo stelt men zich op een veel te hoog standpunt, de Moderne Theologen treden in de raadsbesluiten van den Almagtigen en Alwijzen. Waarom zoude dat Hoogste Wezen niet kunnen gewild hebben, dat de Christus zoo en niet anders op aarde zou komen, en is dit dan zoo onbegrijpelijk als men zich God voorstelt, die al het geschapene uit het niet heeft geroepen en onderhoudt, die over alle natuurkrachten gebied voert, dat wezen waaraan men niet zonder te duizelen denken kan? Als wij nietige schepselen redeneren over hetgeen God zou kunnen en kunnen gewild hebben, dan handelen wij verwaten en stellen wij ons met God gelijk. Noem mij vrij een supernatularist, ik beklaag u gij hoog verlichte! dring mij toch uw Godsbegrip uwen Godsdienstzin niet op, zij kunnen mij niet troosten in de ure waarin troost mij eene behoefte is. Menschelijke wijsheid is wel meer beschaamd uitgekomen. Men kon het met de wijsheid van den Schepper niet overeenbrengen, dat men in het zigtbaar Heelal, in het Hemelruim, zulk eene groote ledigheid bespeurde, maar sedert de sterrekunde, bij den vooruitgang der werktuigkunde, door het bezigen van meer meer volmaakte en sterkere kijkers, vooral in den laatsten tijd, ontdekt heeft, dat in het zoogenaamd ledig ruim tallooze starren zich bewogen, heeft diep ontzag dien eigen waan vervangen. Bekrompen kennis der natuur leidt tot twijfel, grondig onderzoek tot aanbidding. Zij die de wondergeboorte van Christus ontkennen, tasten, hoe zij er ook om toe praten, de grondzuil van het Christendom aan; neem die als waar, aan, en alles is schoon en heerlijk, neem die niet aan en alles wordt een onverklaarbaar raadsel.

Ik neem eens aan, dat het scheppingsverhaal eene mythe is; laten er vóór deze wereld, onverschillig hoeveel geweest zijn, laten er terzelfder tijd verschillende menschenrassen geschapen zijn, alles goed en wel. Zoodra er man en vrouw waren, konden zij zich voortplanten. Maar van waar zijn nu toch die eerste menschen gekomen? En is het dan zoo ongerijmd, te gelooven, dat datzelfde Allerhoogste Wezen, dat wilde, dat er menschen waren, en zij waren er, dat even goed, indien het dat gewild had, de Christus door zijn enkelen wil, op aarde had kunnen doen zijn, is het zoo ongerijmd, dat datzelfde onbegrijpelijk wezen gewild hebbe, dat Christus zigtbaar als kind op aarde zou komen? Vooral met het doel waarom hij op aarde kwam? Los mij die zwarigheid op. Spreek nooit van uwe gansche ervaring in betrekking tot God, gij even als ik, een nieteling in de Schepping, minder als een droppel der zee. Waanwijsheid voert tot zelfbedrog. Hoe durft gij u vermeten een oogenblik te denken, dat een feit, dat met uwe gansche ervaring in strijd is, ook voor God een wonder zou zijn! Gij wilt begrijpen wat gij niet begrijpen kunt, gij waant dat uw verstand meer vermag dan dat van anderen. Zie uw uitgangspunt, Moderne Theoloog!

Een Leek.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

Ds. *H. E. Stenfert Kroeze* te Zwartsluis heeft bedankt voor het beroep naar Steenwijkerwold.

† **Zweeloo**, 6 Oct. De weleerw. heer ds. *R. P. Reddingius* vierde heden gedachtenis van zijne 25jarige Evangeliebediening te dezer plaatse, sprekende, naar aanleiding van Ps. 48: 10, over het gepaste voor leeraar en gemeente, om feestelijk eene 25jarige Evangeliebediening te gedenken, zoowel om den aard van het werk, hetwelk hij verrigt, als om den zegen, die er op gerust had, terwijl zew. ten slotte er op wees, wat er zoowel door den leeraar als door de gemeente gedaan moet worden om dien zegen te bestendigen niet alleen, maar ook te vermeerderen. Zijne waardige en mannelijke, maar tevens hartelijke en liefdevolle taal, maakte een diepen indruk op de talrijke schare in het bedehuis vergaderd, en deed hope voeden, dat ook door dit woord de gemeente naauwer aan haren leeraar verbonden en opgewekt zal zijn, om meer en meer met hem mede te arbeiden, om op te wassen en volmaakt te worden in den Heer.

Aan het einde der godsdienstoefening werd den feestvierende, namens het classikaal bestuur, bij monde van den weleerw. heer *J. W. Lieftinck*, pred. te Odoorn, en namens den ring van Coevorden bij monde van den weleerw. heer *H. van Ingen*, pred. te Dalen, geluk gewenscht, terwijl ook nog door den weleerw. heer *G Benthem Reddingius*, pred. te Garmerwolde, provincie Groningen, den hartelijk geliefden bloedverwant en vriend een woord van de innigste deelneming in zijne vreugde en dank tot den jubilaris werd gerigt.

Had de feestvierende des morgens reeds meer dan één kostbaar bewijs van belangstelling in zijne feestvreugde van zijne betrekkingen ontvangen, hoogst aangenaam werd hij verrast, toen hem, in zijne woning wedergekeerd, door eene commissie, bij monde van den ed. achtb. heer mr. *J. P. Willinge*, burgemeester van Oosterhesselen en Zweelo, *namens de gemeente*, een sierlijk gesch... met toepasselijke inscriptie werd aangeboden, als blijk ... de achting en liefde door allen, zonder uitzondering, haren leeraar toegedragen.

Lang zal deze dag bij de gemeente van Zweeloo in aangename en gezegende gedachtenis blijven, en hare bede is, dat haar hooggeschatte en geliefde leeraar, wiens woning zij in den vroegen morgen met groen en bloemen sierde, nog lang voor zijn werk, voor haar en de zijnen gespaard blijven en dat zijn ... levenspad met bloemen bestrooid worden moge.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

9 Oct.

G. D., arbeider te Hoogeveen, wegens weerspannigheid gepleegd door twee personen zonder wapenen en wegens het plegen van geweldadigheid jegens bekende beambten in of ter gelegenheid van de waarneming van hunne dienst, in hooger beroep, met gedeeltelijke vernietiging van het vonnis aquo, veroordeeld tot twee maanden cell. gevs. en de kosten.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

In Uwe Courant van den 5 dezer komt een stuk voor, waarvan de schrijver zich met mijne beschouwingen, over het niet verpligt zijn der gemeentebesturen, om te voorzien in de kosten van het lager onderwijs in de Koloniën der Maatschappij van Weldadigheid, niet schijnt te kunnen vereenigen.

Intusschen wil ik beproeven dien schrijver tot de overtuiging te brengen, dat mijne vroegere bewering niet in strijd is met de wet.

Art. 7 der Grondwet, door hem aangehaald, regelt wie *Nederlanders*, niet, wie *inwoners van gemeenten* zijn. Wèl zegt art. 3 der wet van 28 Junij 1850, tot uitvoering van voormeld Grondwets-artikel, dat *ingezetenen* zijn: „die binnen het Rijk in Europa hebben gewoond, gedu„rende achttien maanden, en aan het bestuur hunner „woonplaats het voornemen tot vestiging te hebben „verklaard,„ maar dit ziet immers evenzeer op het behouden of verkrijgen van het *Nederlanderschap*.

In eene andere wet derhalve moet gezocht worden den grond voor de bewering: *dat de kolonisten in den gewonen burgerlijken zin, geene inwoners zijn der gemeenten, waarin de Koloniën zijn gelegen.* En dien grond vind ik, in het 4e lid van art. 28 der wet tot regeling van het armbestuur. Dáár immers heeft de wetgever, naar mij voorkomt, zeer duidelijk aangewezen, dat de Kolonisten geene gewone ingezetenen der voormelde gemeenten zijn. In art. 27 dier wet wordt het onderstands-domicilie van armen geregeld met de woorden: *„de burgerlijke ge„meente, waartoe bij het ontstaan van behoefte, de plaats „behoort, waar de arme is geboren, is zijn domicilie van „onderstand.„* Die algemeene regel moest dus van toepassing zijn, op *ieder, die zijn verblijf houdt in eene gemeente.* Maar dit is hij niet, immers het 4e lid van art. 28 der wet, hierboven reeds genoemd, maakt op die regel eene uitzondering Dáár toch wordt gezegd: *dat kinderen van Kolonisten, geboren in de Koloniale inrigtingen tot verzorging van behoeftigen bestemd, worden geacht geboren te zijn in de gemeente, waartoe het bestuur behoort, voor wiens rekening de vader of moeder, tijdens de geboorte, in de Kolonien gevestigd was.* De geboorte dier kinderen, wordt mitsdien beschouwd als *toevallig* in die gemeente te hebben plaats gehad. En waarom? omdat de ouders daar geen *vast* maar slechts een *tijdelijk* verblijf hebben, omdat hun verblijf in de Kolonien niet van *hen* maar van het bestuur der Maatschappij of dat der afdeelingen afhankelijk is. Maar welligt zal mij worden te gemoet gevoerd, dat dit alléén in verband staat, met het onderstands-domicilie en dat, met opzigt tot het verschaffen van onderwijs, dergelijke uitzonderingsbepaling in de wet van 13 Augustus 1857. (S. B. no. 103), niet gevonden wordt. Daarop zou ik moeten antwoorden, dat die uitzondering in de wet op 't lager onderwijs, niet wel kon opgenomen zijn, omdat, toen deze tot stand kwam, er niet aan gedacht is of kon worden, dat de Maatschappij van Weldadigheid — die zich ten doel stelde, om, door velerlei middelen, inzonderheid door 't verschaffen van uitmuntend school-onderwijs, den verarmden natuurgenoot, weder op te heffen — dat de Maatsch., zeg ik, zich aan zulk eene edele verpligting zou willen onttrekken.

De tweede vraag des schrijvers: „of de inwoners der „Koloniën in de laatste openbare volkstelling, niet aan„gewezen zijn, als inwoners van de gemeenten, waarin „zij wonen,„ kan ik niet bepaald beantwoorden, doch geloof wel, dat dit antwoord toestemmend zal moeten zijn; evenwel zegt dit niets tegen mijne bewering, omdat de volkstelling zich niet regelt naar de *burgerlijke woonplaats*, maar naar het *werkelijk verblijf* in den strengsten zin des woords. Er is dus verschil tusschen *woonplaats* (art. 74 en gevolge van 't burgerlijk wetboek) en *verblijf* (art. 2 van 't Koninklijk besluit van 26 September 1859 Staatsblad No. 101).

Z . . . . — 10 October 1861. X.

Advertentien.

Levertraan.

De GOUDGELE LEVERTRAAN, zoo gunstig in de

geneeskunde bekend, is verkrijgbaar gesteld bij C. J. VAN DER SCHEER, Apotheker te Coevorden en bij Med. Doctoren in de omliggende plaatsen, tegen 70 cents de flesch.

Door H. R. VAN ELK te Dordrecht, is den 30sten Augustus verzonden:

MAANDSCHRIFT VOOR DAMES.

6de Jaargang, 1ste Aflevering.

Inhoud:

Mengelwerk. — Een groot Borduurpatroon — Een Fantasiepatroon. — Dames Handwerken. — Eene Modeplaat uit het Etablissement van »LE FOLLET« te Parijs. — Beschrijving der Modeplaat. — Modeberigt. — Bijblad, inhoudende: Huwelijks-, Geboorte- en Doodberigten der afgeloopene maand, en Kalender voor de volgende.

Het aanzienlijk debiet van het MAANDSCHRIFT VOOR DAMES heeft het mogelijk gemaakt, om tegen eene geringe prijsverhooging, elke maand eene ***GROOTE MODEPLAAT*** te geven, welke Platen uit het hier te Lande zoo gunstig bekende Etablissement van »LE FOLLET« te Parijs door hare smaakvolle en sierlijke bewerking, aan ieder bevallen zullen.

DE PRIJS IS PER JAARGANG:

Maandschrift voor Dames met Modeplaten en Bijblad				f 2.80
" " Idem	"	" zonder	"	" 2,60
" " Idem zonder	"	met	"	" 1,80
" " Idem	"	" zonder	"	" 1,60

Met deze uitbreiding durft de Uitgever beweren, dat er in ons Land geen vollediger, fraaijer en goedkooper Dames-Maandschrift wordt uitgegeven. Men neme slechts de moeite om de 1ste Aflevering, die bij alle Boekhandelaren ter bezigtiging is gesteld, in te zien

Attentie.

De ondergeteekende maakt aan zijne geëerde begunstigers bekend, dat bij de PRIJS VAN ZIJNE CICHOREI de 100 N. ponden vooreerst met ***een Gulden*** heeft ***VERHOOGD.***

Zuidlaren den 10 Oct. 1861.

H. HAMMINGA,
firma SCHUILING.

Attentie.

De ondergeteekende maakt aan zijne geëerde begunstigers bekend, dat bij de PRIJS VAN ZIJNE CICHOREI de 100 Ned. ponden vooreerst met ***een Gulden*** heeft ***VERHOOGD***

Zuidlaren den 10 Oct. 1861.

T. R. BUIVER.

Leest hier!

Er wordt TE KOOP aangeboden: **12 RADERWERKEN**, zoo goed als nieuw, zeer geschikt voor een compleeten ***KORENMOLEN.***

Met franco brieven te bevragen, bij B. VAN ZEGEREN te Hoogeveen.

De Arrondissements Deurwaarder HEIN TEN CATE JZOON, residerende te Meppel, is voornemens, ten verzoeke van den heer Mr. EVERHARDUS ROELINK, Advocaat te Meppel, als behoorlijk gemagtigd door of van wege GERRIT MANAK, Schipper aldaar, op Donderdag 17 October 1861, des avonds ten zeven uren ten huize van AREND ODDING, Koffijhuishouder te Meppel,

Publiek te veilen:

en *veertien dagen later* in het **openbaar finaal aan den meestbiedende te VERKOOPEN;**

Een **overdekte PRAAM**, genaamd *de vrouw ROELOFJE*, groot *een-en-zeventig tonnen*, met ZEIL en TREIL, ANKERS en TOUWEN, staand en loopend WAND, en verder op- en bijgoed, zoo en in voegen dezelve nu laatstelijk is bevaren geweest door den eigenaar GERRIT MANAK, en thans is liggende aan het Sluispad te Meppel.

De Staalwijn

van den

Apotheker **G. VAN LIPP**, te *Kleef*,

is door vele Doctoren, onder anderen door de Heeren: Geheime Medicinaalraad en Prof. Dr. KILIAN, te Bonn,
" " " Dr. NAUMANN, "
" Saniteitsraad Dr. FISCHER, te Keulen,
" " Dr. NUECKEL, te Keulen,
Dr. ARNTZ I, te Kleef,
Dr. ARNTZ II, te Kleef,
aangewend en als het voortreffelijkste en werkzaamste Staalmiddel erkend.

Nederlandsche Hypotheekbank

GEVESTIGD TE ***AMSTERDAM***

goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 24 November 1860, No. 33.

Op soliede onderpanden

is van de Bank steeds **GELD** te verkrijgen. De voorwaarden zijn zoo voordeelig mogelijk. Des verkiezende kan ook jaarlijks eene *geringe* som van het kapitaal worden afgelost. — Die b.v. circa 6 percent betaalt, heeft met 's jaar zoowel 't kapitaal afgelost als al de interessen voldaan; die circa $8\frac{1}{4}$ percent betaalt, behoeft na 20 jaar 't kapitaal niet meer terug te geven en geene interessen meer te betalen, enz.

Aanvragen en inlichtingen bij den Heer Mr. H. J SMIDT, Agent der Nederlandsche HYPOTHEEKBANK te ASSEN; — bij wien ook voor degenen, die GELD OP HYPOTHEEK wenschen te *plaatsen*, **PANDBRIEVEN**, rentende 4 en $4\frac{1}{2}$ perCent, kunnen worden aangevraagd.

Deze **Staalwijn** wordt met het beste gevolg gebruikt in alle ziekten, die eene verbetering van het Bloed en eene versterking van de Zenuwen vereischen, bij zenuwzwakte met alle daarbij voorkomende ziekteverschijnselen, bij ziekelijke aandoeningen van het hoofd en ruggemerg, ter bestrijding van zoovele uit zwakte voorkomende onderbuikskwalen, en is bijkans onmisbaar in vele ziekten der kinderen. Daarbij is de LIPP'sche **Staalwijn** zeer aangenaam van smaak en uitmuntend geschikt voor een langdurig gebruik, daar zelfs de zwakste magen denzelven bijzonder goed kunnen verdragen.

De Flacon, met gebruiksaanwijzing, kost f 1,25, en is te ontbieden door de Hoofdagenten F. VON WINDHEIM.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen H. P. A. VAN GORCUM.
Coevorden, C. J. van der SCHEER.
Dedemsvaart, H. L. v. d. VECHT.
Gorredijk, S. G. ZWART.
Hoogeveen, JAN van der WOLDE Jr.
Meppel, A. JEULEN.
Oldemarkt, C. VAN DER WENDEN.
Steenwijk, K. TIMMERMAN.

en in de bekende depôts in de andere steden.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN 4—11 Oct. Ondertrouwd geene. — Gehuwd geene. — Geboren: Hendrik, ouders Willem Zuid en Marchien Weersing; Arentiena Henderika, ouders Cornelis Offereins en Jacobje Hofman; Barend, ouders Johannes Hendrikus Cornelis van Buuren en Hendrika Luiks; Maria Josephina Elizabeth, ouders Jozef Antoni Kalt en Anna Maria Schwartz. — Overleden: Lukas Hendrik Zierts oud 3 jaren en 7 maanden; Hillegje Zuidema oud 42 jaren en 8 maanden; Antje Wildschut oud 49 jaren en 1 maand.

MEPPEL 4—11 Oct. Ondertrouwd en gehuwd geene. — Bevallen: G. Hulleman geb. de Groot van dochter; J. Snoeijerbos geb. Gritter van zoon. — Overleden: Klaas Uiterwijk 80 j. en 5 m. weduwnaar van H. Houtink; Roelof Friskus 1 jaar en 11 maanden.

Voorts zijn aangegeven twee levenlooze kinderen van het mannelijk geslacht.

WOLVEGA 3—9 Oct. Geboren: Lautske dochter van J. A. van Heloma en E. G. J. Martin van Wolvega; Martha dochter van G. L. de Boer en A. M. Walstra van Wolvega; Cornelis zoon van J. A. van Hensbergen en P. W. A. Dirkse van Noordwolde; Geert zooon van J. H. Kok en R. G. de Vries van Noordwolde; Kornelisje dochter van J. D. Dijkstra en H. J. Veldkamp van Wolvega; Auke zoon van R. R. Lankman en E. L. Ent van Boijl; Anna dochter van J. E. Meijer en J. W. Dijkstra van Blesdijke; Jantje dochter van H. J. Schuitemaker en A. J. Jager van Oldeholtpa. Jannesje dochter K. T. Groen en E. K. Boltjes van Oldelamer. — Ondertrouwd: H. Brommer van Steenwijkerwold en R. K. Oosterhof van Nijlamer; B. L. Veenstra van Wolvega en W. Tietema van Balk. — Gehuwd: J. R. Molenbuur van Oldeholtpa en A. J. Hof van Idzard J. D. Damhuis van Steggerda en C. J. Schreur van Blesdijke. — Overleden: S. B. Hoornstra 87 jaren weduwnaar van Steggerda; H. van der Veen ml. 10 weken van Spanga, J. N. Bijker ml. 21 jaren ongehuwd van Vinkega; R. K. Jetten ml. 25 jaren ongehuwd van Scherpenzeel.

GASSELTE 25 Sept.—8 Oct. Geboren: Henderkien dochter van Jan Wolkammer en Henderkien van der Wijk. — Gehuwd geene. — Overleden: Aleida Sweers oud 6 jaren en 5 maanden, dochter van Derk Reintjes Sweers en Ellegonda Weitering; Geessien Braams oud 2 jaren en 7 maanden, dochter van Jan Hendriks Braams en Annechien Alberts; Jantje Dilling, oud 7 jaren, dochter van Hendriks Dilling en Roelfien Kroeze.

ZUIDLAREN 1—30 Sept. Geboren: Hendrikien dochter van P. Mos en C. Brink. — Gehuwd: Roelf Knevelbaard en Ernestina Klasina Bartels. — Overleden: Jan Pranger echtg. van Jobkien Dekker oud 54 jaren.

MARKTBERIGTEN.

Assen 10 Oct. Rogge 312 m. f 7.75 a f 8.50. — Boekweit 216 mud f 5.75 a f 6.50. — Aardappelen 334 mud f 2.85 a f 3.00. — Roode Kool de 100 stuks f 5.00 a f 8; witte Kool de 100 stuks f 3 a f 5; Savoye Kool de 100 stuks f 5 a f 7. Eijeren 2240 stuks f 2.25 a f 2.50 per 100. — Boter 662 Nd. pd. f 0.875 a f 0.90 per Ned. pond. — 6 Ned. ponden Roggebrood 60 cents.

Meppel 10 Oct. Rogge f 7.75 a f 8.25 — Boekweit f 6.00 a f 7.52 — Haver f 3.50 a 3.75 — Aardappels f 3 a f 4.50 — 17.700 Ned. ₰ Boter, per $\frac{1}{4}$ vat: versche 1e soort f 40 a f 42; inferieure f 30 a f 38, per $1\frac{1}{2}$ Nd. pond f 1.40 a f 1.60 — vette Varkens per Ned. ₰ 40 a 42 cent, magere dito f 14 a f 32; — Friesche Schapen f 9.00 a f 12.00, Drentsche dito f 3 a f 6 — Huiden per Nederl pond: Koe- 34 cent, Pinken- 45 a 50 cent; Kalfsvellen met de pooten 32 cent. Per stuk: kalfsvellen f 1.50 a f .. Drentsche Schapenvellen 50 a 70 cent — Paardenhuiden f .. — Honig f 20 a f 21 — Was f 92, beide per 50 N. ponden.

Wolvega, 9 Oct. Boter f 49, aanvoer 146 $\frac{1}{4}$ en $\frac{1}{8}$ tonnen — Aardappelen 26 mud f 3.40 a f 4. — 12 Big.. f 6 a 18 — Kaas 150 Ned. pd. a 22 ct. — 150 pond Schaapvleesch 30 cent p. Ned. p.

Emmen 9 Oct. Rogge f 8.00 a f 8.10. — Boekw.. f 6.75 a f 7.00.

Coevorden, 7 Oct. Rogge f 8.25 a f 8.00. — Boekweit f 6.00 a f 7.30. — Boter per Ned. ₰ 75 cts.

Groningen 11 Oct.

Tarwe	Oml.	72 ₰	f 00-00	Garst	N. Winter	54 ₰	f 5..
»	Old.	72	-00-00	——	O. dito	56	- 0..
——	Oml. 1861	70	- 9-85	——	Zomer	56	- 6..
——	dito	68	- 9-25	——	Knobbe	58	- 6..
——	Old.	66	8-35	Boekweit	Zand	62	- 6..
——	dito	68	- 8-95	——	dito	64	6..
				——	N. Zwarte	64	6..
Rogge	N. Inland.	66	- 7-45	——	Oude	64	0..
——	dito	68	- 7 85				
——	oude	64	- 6-55	Paardeboonen	N.		f 6 25a7..
	dito	66	- 7-05	Groene Erwten			11.75a13..
Haver	Dikke	40	- 3-20	Graauwe dito			11.00a12..
——	dito	46	- 3-95	Koolzaad 1860			11.75a13..
——	Voer	36	- 2-75	Gort	grove		10.50a11..
——	dito	38	- 3-00	——	parel		14.00a16..
——	Zwarte	36	2-70	Olie, raap p.v.			40.50a00..
——	dito	38	- 2-95	Boter, 1e soort			00.50a00..
				——	2e »		00.00a00..

Tarwe en Rogge als voren met weinig handel. Boekweit 10 cent lager traag afgaande. Garst in een doen. Dikke Haver prijshoudend. Voersoorten onveranderd. Boonen niet driftiger. Koolzaad als voren verkocht. Gort stil.

Amsterdam, 9 Oct.

TARWE zonder handel.

ROGGE bij kleinigheden onveranderd, 124 ₰ Anclammer f 245; 116 117 ₰ Petersburger f 224 f 227. Op levering per 2100 kilo: Oct. f 211 f 212 f 213, Maart en Mei f 222.

GARST en HAVER zonder handel.

KOOLZAAD £ 1 lager, Bombay op 9 v. £ 73; op 9 vt. Olie in Oct. £ 76; Nov. £ 77, April £ 78.

LIJNZAAD zonder handel.

RAAPOLIE dadelijk en op levering slap, op 6 weken f $42\frac{3}{4}$, Vliegend f $41\frac{1}{2}$ a $\frac{1}{4}$, Nov. f 42; $41\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$; December f $42\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$; Mei f 43.

LIJNOLIE dadelijk flaauw; op levering merkelijk lager afgegeven, op 6 weken f $38\frac{1}{4}$; Vliegend f 37, 10. Nov. f $36\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$. Dec f $35\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$.

HENNEPOLIE op zes weken f $41\frac{1}{4}$, Vliegend f 40.

RAAPKOEKEN f 84 a f 90.

LIJNKOEKEN f 13 a f 15.

SCHIEDAM 8 Oct. Moutwijn f 12 75 — Jenever f 16.25 — Amst proef f 16.75.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN

AMSTERDAM, 1861.

	pCt.	9 Oct.	10 Oct.
Nederl. W.S.	$2\frac{1}{2}$	$63\frac{15}{16}$	$64\frac{1}{16}$
—	3	$76\frac{1}{16}$	$76\frac{1}{16}$
—	4	$99\frac{3}{8}$	$99\frac{1}{4}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	$92\frac{3}{4}$	$92\frac{3}{4}$
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	$135\frac{1}{2}$	$135\frac{5}{8}$
O. I. Leening	4		$97\frac{7}{8}$
Aand. H. Spw.			
—— R. ——	$4\frac{1}{2}$		
N. B.	3		$179\frac{1}{2}$
Maats. Weld.			
Rusland,			
Obl. Hope	5		$102\frac{5}{8}$
Cert. 1831/33	5	81	
Dito 1840	4		
— Or. 2e 3e 4e L.	4		$74\frac{1}{4}$
— 5e L.	4		
— 5e Serie	5	82	$82\frac{3}{16}$
— 1855 6e S.	5	$94\frac{1}{2}$	$94\frac{5}{8}$
— van Aan.	6	$55\frac{1}{4}$	

	pCt.	9 Oct.	10 Oct.
Polen,			
Aand. fl 500	/		$165\frac{3}{4}$
Obl.	4		$76\frac{3}{8}$
Spanje, Obl.	2	$41\frac{7}{8}$	42
Obligatien	3		$50\frac{1}{4}$
Binnenl.	3	$47\frac{1}{4}$	$47\frac{5}{16}$
Amortisable		$16\frac{3}{4}$	$16\frac{3}{4}$
Bewijz. Coup.			
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
—— ——	4		
—— Metal.	5	45	$45\frac{1}{4}$
— RenteA.	5	$69\frac{3}{8}$	$69\frac{1}{8}$
— Nation.	5	$54\frac{11}{16}$	$55\frac{1}{8}$
—— ——	$2\frac{1}{2}$	$23\frac{1}{2}$	$23\frac{13}{16}$
Belgie, Cert.			
Rothschild	$2\frac{1}{2}$		$53\frac{15}{16}$
Portug., Obl.	3	$46\frac{1}{2}$	$46\frac{9}{16}$
Brazilien	5	$99\frac{3}{8}$	$99\frac{5}{8}$
Weener aandeeler	4		

9 Oct.

De markt was heden algemeen flaauwer gestemd, vooral was dit van buitenlandsche het geval voor Oostenrijksche.

10 Oct.

Van Nationale fondsen waren 4 pcts. zeer flaauw gestemd; van buitenlandsche waren de meeste soorten iets williger.

Gedrukt bij GRATAMA te Assen.